

Yhteistoimintamenettelyn- ja neuvottelujen käynnistäminen Toivakan kunnassa

Kh 02.10.2023 § 208
234/01.00.00/2023

Valmistelija

Touko Aalto, 0405169332

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) säädetyn lain 4 §:n 1 momentin mukaan työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään sellaiset asiat, jotka koskevat henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita ja taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavia osaaikaistamisia, lomauttamisia tai irtisanomisia. Toivakan kunnan hallintosäännön §:n 25 mukaan kunnanhallitus edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta.

Toivakan kunnalla on kattamatonta alijäämää 1,6 miljoonaa euroa. Kertynyt alijäämä tulee kattaa vuoden 2024 loppuun mennessä. Verotuloennusteen heikentyminen ja muutokset valtionosuuksissa heikentävät Toivakan kunnan rahoituspohjaa, ja vaikeuttavat alijäämän kattamista. Vaikka Toivakan kunta on pystynyt tekemään useana vuonna peräkkäin ylijäämäisen tuloksen ja vuosikate on toteutunut vahvana, käyttötalouden kautta taseeseen kertynyttä alijäämää ei ole mahdollista kattaa vaadittavassa aikataulussa.

Toivakan kunta on tehnyt vuonna 2020 talouden tasapainottamissuunnitelman ja sitä on päivitetty vuosina 2021 ja 2022. Talouden tasapainottamissuunnitelma vuosille 2023-2024 ei ole toteutunut kaikilta osin suunnitellulla tavalla, ja ohjelma edellyttää päivittämistä.

Toivakan kunnassa on syytä käynnistää henkilöstöjärjestöjen kanssa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n mukaiset neuvottelut talouden tasapainottamiseen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvotteluissa henkilöstömenoja tulee pystyä vähentämään kunnassa siten, ettei vaaranneta asiakasturvallisuutta eikä lakisääteisten palveluiden järjestämistä ja tuottamista.

Toteutettavat keinot päätetään harkitusti kokonaisvaltaisen suunnitelman kautta, joka laaditaan YT-neuvottelujen yhteydessä. Menettelyn etenemisestä raportoidaan kunnanhallitukselle. Neuvotteluissa löydettävät ratkaisut voivat edellyttää erillisten päätösten tekemistä.

Henkilöstömenojen vähentämisessä ensisijaisena tavoitteena on säästöjen saavuttaminen vapaaehtoisten keinojen (suositusvapaiden / lomarahavapaiden), eläkepoistuman, sijaisten käytön vähentämisen, palveluiden uudelleen järjestämisen tai prosessien kehittämisen, eri toimintojen ja työnkuvien tarkastelun avulla. Taloudellisista, tuotannollisista tai toiminnan uudelleen järjestelyyn liittyvistä syistä toimeenpantavia osaaikaistamisia ja irtisanomisia ei voida kuitenkaan tässä vaihteessa kokonaan poissulkea.

Alijäämän kattamiseksi ja talouden saattamiseksi kestäväälle pohjalle keinoja haettaisiin neuvotteluissa kertaluontoisten säästöjen lisäksi pitkävaikutteisista rakenteellisista ja toiminnallisista muutoksista tai uudistuksista.

Käyttötalouteen ja kertaluonteisiin eriin, kuten omaisuuden myyntiin, liittyvät säästötavoitteet kirjataan päivitettävään talouden tasapainotussuunnitelmaan ja käsitellään sen mukaisessa käsittelyjärjestyksessä.

Henkilöstöä tiedotetaan prosessista aktiivisesti. Ensimmäinen henkilöstöinfo on järjestetty 27.9.2023.

Juridinen tausta

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueilla (449/2007) säädetyn lain 4 §:n 1 momentin mukaan työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla olennaisia henkilöstövaikutuksia, kuten ulkopuolisen työvoiman käyttöä tai liikkeenluovutusta;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia;

sekä

- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Ennen yhteistoimintamenettelyn aloittamista työnantajan tulee antaa asianomaisille työntekijöille sekä heidän edustajilleen yhteistoimintamenettelyssä käsiteltävän asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot siten, että he voivat riittävästi perehtyä ja valmistautua käsiteltävään asiaan.

Jos työnantaja harkitsee 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä, työnantajan on annettava kirjallinen neuvotteluesitys yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi viimeistään viisi päivää ennen neuvottelujen aloittamista.

Työnantajan esittäessä käsiteltäväksi yhteistoimintaneuvotteluissa toimenpiteitä, jotka voivat johtaa työntekijän irtisanomiseen, lomauttamiseen tai osa-aikaistamiseen, on neuvotteluesitys tai siitä ilmenevät tiedot toimitettava kirjallisesti myös työ- ja elinkeinotoimistolle viimeistään yhteistoiminta neuvottelujen alkaessa, jollei näitä tietoja ole toimitettu sille aikaisemmin muussa yhteydessä.

Työnantajan katsotaan täyttäneen neuvotteluelvoitteensa, kun neuvotteluja on käyty vähintään 14 päivän - kuuden viikon ajanjaksona niiden alkamisesta lukien, ellei yhteistoimintaneuvotteluissa toisin sovita.

Esittelijä	vt kunnanjohtaja Touko Aalto
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää käynnistää taloudellisin ja tuotannollisin perustein työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) mukaiset, koko kunnan henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainottamiseen tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseksi vuosina 2024-2026 Toivakan kunnassa. Neuvotteluissa käsitellään em. lain 4 §:n 1 momentin kohtien 1-4 mukaisia asioita. Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan kutsumaan henkilöstön edustajat yhteistoimintaneuvotteluihin. Työnantajan edustajiksi yhteistoimintaneuvotteluihin nimetään kunnanjohtaja ja henkilöstö- ja koulusihteeri. Yhteistoimintaneuvottelujen tiedottamisesta vastaa kunnanjohtaja. Kirjallinen neuvotteluesitys lähetetään henkilöstön edustajille pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen tiistaina 3.10.2023. Yhteistyöryhmä kutsutaan koolle 10.10.2023.
Päätös	Perusteellisen keskustelun jälkeen kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.